

Versterken van partnerrelaties en het voorkomen van (complexe) scheidingen

Maandag 16 oktober jl. heb ik voor de Ib'ers van het SWV PO een presentatie gehouden over 'Het versterken van partnerrelaties en het voorkomen van (complexe) scheidingen'.

Mijn naam is Jolanda Hiemstra en ik ben sinds 16 januari 2023 werkzaam als **Aandachtsfunctio-
naris Scheiden** bij het Centrum Jeugd en Gezin van de gemeente Hoogeveen en De Wolden.

De focus in deze functie ligt op het voorkomen van scheidingsproblematiek en de ambitie om te gaan werken aan een aanpak om preventief complexe scheidingen tegen te gaan. De wijze waarop we hieraan uitvoering willen geven heb ik in de presentatie kort mogen toelichten. Voor degenen die niet aanwezig konden zijn of die e.e.a. nog eens willen teruglezen heb ik de volgende informatie.

Presentatie: Dia 1 t/m 9 en 11

We willen dat kinderen in Hoogeveen en De Wolden gezond en veilig kunnen opgroeien. Hierin hebben we als gemeente een rol door goed ouderschap te faciliteren en ouders en kinderen passende hulp en ondersteuning te bieden wanneer dit nodig is.

Een belemmerende factor in het gezond en veilig opgroeien van kinderen is de strijd tussen ouders. De strijd tussen ouders kan zo heftig zijn dat zij het belang en het welzijn van hun kinderen uit het oog verliezen, evenals het wederzijdse belang. Deze strijd kan voorkomen op het moment dat ouders besloten hebben uit elkaar te gaan, maar ook op het moment dat ouders (nog) een relatie hebben.

Gelukkig weten we uit onderzoek dat in ruim driekwart van de gevallen scheidingen zonder al te grote conflicten worden afgehandeld. Tegelijkertijd weten we uit onderzoek en zien we in onze dagelijkse uitvoeringspraktijk dat strijd tussen ouders schadelijk is voor kinderen en dat dit met regelmaat ook leidt tot een beroep op jeugdhulp. We willen ons er daarom voor inzetten om strijd tussen ouders te voorkomen/beperken en complexe scheidingsituaties tegen te gaan met als doel om kinderen in Hoogeveen en De Wolden gezond en veilig te laten opgroeien.

Naast het leed dat strijd in en na een relatie oplevert voor kinderen en gezinnen, brengt dit ook forse maatschappelijke kosten met zich mee. Een kostenanalyse van complexe scheidingen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten laat zien dat er naarmate de complexiteit toeneemt, er meer kosten in het gemeentelijke domein worden gemaakt. Eventuele succesvolle preventie van scheidingen of van escalatie van scheidingen levert dan ook baten op. Om bovenstaande redenen is het dan ook heel begrijpelijk dat het voorkomen van scheidingsproblematiek op de politieke agenda staat van zowel gemeente Hoogeveen als gemeente De Wolden.

Schaars aanbod van beschikbare hulp in Drenthe

Bij het in beeld brengen van het Drentse aanbod valt op dat er voor ouders en kinderen weinig aanbod beschikbaar is. Daarnaast blijkt uit diverse landelijke onderzoeken onder ouders dat zij de behoefte hebben aan een fysiek informatie- en of aanspreekpunt, waarin opgenomen is welke stappen genomen moeten worden en waar men desgewenst om hulp en advies kan vragen. Zeker als partners besloten hebben te scheiden is de informatiebehoefte hoog. Er is behoefte aan overzicht en ondersteuning over:

- Een stappenplan: welke stappen moeten er allemaal genomen worden en in welke volgorde?

- Ouderschapsplan (indien relevant): wat is dat, en hoe maak je dat?
- Omgang kinderen: hoe kunnen we het beste omgaan met de kinderen, hoe moeten we het hen vertellen?
- Omgangsregelingen: welke vormen van omgangsregelingen bestaan er allemaal, en welke past bij onze situatie?
- Woning: hoe kunnen we een vervangende woning voor een of beide partners regelen en wat komt daar allemaal bij kijken?
- Juridisch: welke rechten hebben beide ouders eigenlijk?

Daarbij heeft ook het landelijk programma 'scheiden zonder schade' gemeenten geadviseerd een scheidingsloket in te richten. Een scheidingsloket geeft voorlichting, verstrekt informatie, stelt expertise beschikbaar, biedt toegang tot goede hulp op maat en activeert of ondersteunt de eigen kracht en het sociale netwerk. Daarnaast heeft het scheidingsloket een belangrijke rol bij het signaleren van mogelijke complicaties en het adequaat inspelen daarop.

Mooie ambities voor de komende jaren, maar wat kunnen scholen en lb'ers nu al gaan doen? Zie presentatie: Dia 12 t/m 23

Vaardigheidstrainingen op scholen: Relatievaardigheden en conflictvaardigheden
Zie het Webinar <https://www.youtube.com/watch?v=g7DImAXja1w> en de informatie <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-78d544c1-aed7-4b95-9d7a-4969f1705d4d/pdf> voor het belang om dit een plek te geven in het onderwijs

Opstellen scheidingsprotocol. Zie de link voor een voorbeeld.
https://basisfluvius-live-e219541b9e3a446f9b9ab-f9336dc.divio-media.net/filer_public/a5/74/a5748cca-9871-4e1d-a065-f18b47a3ce57/scheidingsprotocol_flores_onderwijs_en_skpcpo_delta_november_2017.pdf

Inzet van steunfiguren uit het netwerk van het kind
Wat kunnen docenten en lb'ers betekenen voor kinderen van gescheiden ouders. Zie de twee links hieronder:
<https://www.youtube.com/watch?v=dtstwSYGu44> en
<https://www.villapinedo.nl/docenten/>

Maak scheiden bespreekbaar in de klas: Een spel waarbij leerlingen meer begrip krijgen voor elkaar
Zie de link voor informatie en hoe te bestellen.
https://issuu.com/tkmst/docs/primaonderwijs_5_juni_2022/s/15878169

Verder zetten we in op steunfiguren in de vorm van buddy's. Veel kinderen hebben behoefte aan een vorm van hulp waarbij ze hun gevoelens en gedachten rondom de scheiding kunnen uiten bij een onafhankelijk persoon. Een buddy is een zo'n onafhankelijke steunfiguur die losstaat van het conflicterende systeem. Docenten en lb'ers kunnen kinderen die een scheiding van ouders meemaken wijzen op een buddy. Zie <https://www.villapinedo.nl/informatie-over-een-buddy/>

Tot slot is het van belang dat scholen en lb'ers geen 'Kant kiezen'. Zorg dat je niet wordt meegezogen in het conflict tussen ouders.